

فی ۲۹ صفر سنه ۳۲۷ وفی ۹ مارت سنه ۳۲۵

جمعیت علمیہ اسلامیہ نك ناشر افكاريدر

سر محرر :
فاتح مجیز درسعاملرندن
مصطفی صبری

صاحب امتیاز :
فاتح مجیز درسعاملرندن
شہری احمد افندی

مندرجات

بر مطالعہ مصطفی نقی	دین اسلامده هدف مناقشه اولان مسائلدن صورت. مصطفی صبری
ادبیات	قوانین اخلاق ابن الامین احمد توفیق
بر مکتوب خلیل ادیب	سیاست شرعیہ ابن حازم . فرید
ایران شاعنه حاجی شوکت	استبداد . دین حسین حازم
مشفرقه	قوصوده واقع فیروز بك جمعیتی رجب

نسخه سی ۵۰ پاره در

آبونه اجرتی (پوسته اجرتیه برابر)	استانبول ایچون :
ولایات ایچون :	برسنه لك ۷۵ غروش
۸۵ غروش	التی آیلنی ۴۰ »
۴۵ »	
عمالك اجنبیه ایچون :	
۱۸ فرانق	
۹,۵ »	

درج ایدلمیان اوراق اعاده اولنماز

قارئلر مزه :

اکثر مقالاته ایات کریمه واحادیث نبویه درج ایدلمش بولندینی نظر اعتباره آلتنه رق رعایتسز لکده بولنلما می
رجا اولنور .

درسمادت

بکر افندی مطبعه سی — وزیرخان

قوة موجوده نك ثابت قسمتی تشكیل ایلان اشراق
ورؤسا معینده اوله رق ارنأؤد لك ائ بنام شجاعتندن
اولق اوزره كرچه یكرمی اوتوزبك كشی ایدی. انجق
ایشی مشكلشیدرن وعاما و اشراق موقفی بیوك
تهلكه و مخاطره دوشورن ایلورده اسبابی اكلاشیله چنی
و چهله پرشته ایك پرزین سنجاقلری مالسیانرا یله
برابر اولانجه موجودیتلریله یرندن اوینایه رق فیروز بکه
یغلمده و مركز و لایته بوریوب شدنلر عزم لری بسلامده
اولسی خصوصی ایدی .

مابعدی وار
مناسرت مقتدی

رجب

برمطالعه

دولت علیه عثانیده ودها اولاری حكومت
اسلامیه نك كاهسده بن السباد تمشیت امور و تقریر
آسایش و حضور ایچون مرعی اولان دستور باشلوجه
شریعت منظره احمیددن عبارت ایدی .

بوحل مینه اعتصامدن هیچ بر وقت کیرو
طور لمایوب آتجق تبدل زمان یله تغیری ایجاب ایدجك
بعض احكامی محتوی اولق اوزره سلاطین عظام
طرف رندن شرفصادر اولان امر و ارادلر اوزرینه علمای
فخام طرف رندن منفرداً و مجتمعا ایجابات حاك و زمانه
أوفق فتاوی شریفه أراق اراقی جمع و نشر اولنوردی.
اشبو فتاوی مینه هم اوزمان حكومتك مسلم و غیر
مسلم كافة افرادینك سادات حالی متكفل هده افراد
مسامینك فروع اعمال و افعالی ایچون واجب الاتباع
بركتاب ایدی. چونكه اقوال كثیره و متخالفه تجهدیندن
قتیسیله عمل ایدلمی سلطان زمان طرفندن امر و ترجیح
اولورسه آنكه عمل اولنور ایدی مثلاً : سلطان طرفندن

واشراقدن برذاتك قوناغنده بتون علما و وجوه بلده
اجتماع ایتدیلر نی و بزیده اورابه دعوت ایلدیلر نی
سویادی كندجه بواجاء، فیروز بكدن عكس ایتش بر
کیفتدن بشقه ذهنده هیچ بر سبب بوله میدنمندن هان
بیوك بر هیجان ایله علما و اشراقك مجلسنه داخل
اولدم سلام ووروب التفاتلر نی آلیه الماز دین و دولتك
تعالیمی و ملك ملك سلامتی امرنده بر تدبیر و تشبیه
بولتیق اوزره هان یارینكی ترنله فیروز بکه كلیكزی
عموم لوا و قضال علما و اشراقیله بكرز مألنده
واشراق نامه پرشته بایده رئیس سودی اقدی امضا
سیله علما و اشراقه خطاباً بر تلافی اقامه طوطی شدر دیلر
جناب اله دین و دولتماته معین و نصیر اولسون دهر ك
تلافی اقامه یی اعاده ایتدم و بلا افتاء زمان مدا كریه
باشلانیلدی و جریان ایدن مذاكرات نتیجه سنده ك قرار
عمومی ایجابی اوله رق شهر یزك مفتی فضیلتمند
و معالی سندی عیسی روحی افندی اشراقدن بایده رئیس
آدم و رفعت و عبدالمجید اغار ایله بودائی عاجزك هان
ایرتی كونی مترویحیه تره نهیتیشك اوزره اوكون حرکت
ایتك . كچ وقت اسكوبه داخل اولدیقمز دن اهالیدن
كسه ایله كوروشه مدك فرداسی شمدوفره بیدركن
بتركن بزی كورن ارباب حیت و درایت سلامت وطن
و ملت اوغورنده كال تهلاك ایله چالیشه سكز توحید
ارابه اتحاد و اتساق سی و اقدام ایله سكز .
دو بیوك بر تلاشله توصیه ایلور دیلر . شمدوفر
حرکت ایتدی احوال حاضره عمومی یی انواع تهدید
آلنده بولندیران و سلامت وطن حسن اداره و محافظه
موازنه سببیه سنه وابسته كچی اولان اوقوجه جمیته
طوغری عظیم بر خلعان قاب و هرجان افكار ایله یول
آلغه باشلادق بر زماندن صوكره فیروز بکه واصل اولدق
برده كوریزركه اومبارك موقع دهشت بر اردوكه حالی
ایش ایدی نفس مركززده و اطراف قوا جبال و صحاراده
يك بیوك بر غلبه لك كوریا یور ایدی .

ویریلن امر اوزرینه اولوقت علماً مجتمعه طرفندن جمع و ترتیب ایدش اولان (فتاوی جهانگیریه) بوقیلدن بایران کتب فتاوان هر دولت اسلامیه کبی دولتزه دخی هروقت احکام عادلّه شرعیه دائره سنده حل و فصل امور اولنوردی. انجیق اداره مملاک و تنظیم عساکر ایچون ینه احکام عمومیّه شرعیه دائره سندن چیقلماق اوزره تشکیلات و تقصیلات اموری حاوی بعض نظامات خصوصیه دخی وضع اولنوردی که خاقان ثانی حضرت اورخان غازی زماننده علاءالدین پاشا طرفندن وضع اولنان نظامات عسکریه و ابوالفتح سلطان محمد خان طرفلرندن تأسیس ایتدیر. یان (قانون محمدی) و قانونی سلطان سلیمان ایه سلاطین عظام سائر طرفلرندن قوانین و نظامات بو قیلدن ایدی.

ایشته صدر اسلامدن شمدیه قدر الله کرک احکام شرعیه و کرک بعض نظامات خصوصیه دائر قوانین کافیّه هروقت موجود اولوب بوزمانلری یکدیگرندن فرق ایتدیره جک برحال وار ایسه احکام و نظامات مذکورنه ک اجرایی جهته ایدی. زمان سعد اقتران نبویدن شمدیه قدر هر زمان و هر قطعه ده حکمران اولان دول و حکومت اسلامیه ک توارینخی نظر و تدقیقندن کچیره جک اولور ایسه ک کوریلورکه هر دولتک، هر حکومتک ترقی، توقف، تدنی دورلری احکام شرعیه ای اجرا خصوص سنده عین صورته کدران اولمشدر. ینه تکرار ایدهیم که توارینخ اسلامی حاده امعاندن کچیریکز. هر حکومتی احکام منیفه شرعیه ای اجرا ده فوق الماده دقت و رعایت ایتدیکی زمانلرده ماده و معناً مظهر ترقیات و فتوحات اومش و اجرای احکامده مسارعت و فعالیت ترک ایه جریان طبیعیه سینه بر اقدقلری متوجه برحال توقفده قالمش و بالعکس احداث بدع و مظالم دورلرنده کوندن کونه انحطاط و انقراضه محکوم اولمشدر.

عین قضیه یی دولتزه حقننده تطبیق ایتدی کبر حالده عین حالی بیش نظری کیزده متجباً جلوه نما بولورسکن: سلیمان قانونی دورینه قدر کرک منفرداً و کرک مجتمهاً هر امر و حرکت حریفاً مقتضای شریعتّه تطبیق اولنور ایدی. ایشته او دور عابده ایدی که دولتزه در تبسوز خانلی بر عسیرت ایکن بتون دول معظمیه دهشتلر، حریرلر ایچنده براقان بر سطوت و قدرته مالاک بر جهه نکیملشدی. مشار الیه قانونی سلطان سلیمان دورنده باشلایان مبالاسز قلقلر یوز الی سینه قدر دولتزه بر حال توقفده قویوب یوز الی سینه بریده اجرای احکام امرنده کی سوء استعمالات بزی شمدیکی درکه اضمحلاله قدر تنزیل ایتمشدر.

ایشته دور فلاکت و تدنیز اولان بویوز الی سینه ایچنده مناصب قضای و محاکم شیخ الاسلام لره قاضی عسکری لره مبالغ معلومه مقابلنده التزام صورتیه توجیه ایتدیکلری بر طساقم جهله ناس لارنده قاهره هر حکم آخچه ایه صلیور و ویران حکملر و معامله لره ایجابات شرعیه نهیلور و نه ده دوشونیه یلوردی. بوسبیه بناء داخلک فغان مظلومانه سی، خارجک مداخلات متبادیه سی دولتی برهت و حیرت ایچنده بر اقدینی و آراق آراق اصلاحاته دائر فرمانلر، اراده لر صادر اولدینی حالده زمام امورک اکثری نااهلر، لارنده ایدو کندن حکامک بر صورت جدیدّه اصلاح احوالی ممکن اوله مدی. آراق دولتی انقراض قطعی به معروض قیلدینی عیاناً مشهود اولان بو حالک اوکی المق اوزره سلطان محمد خان عدلی طرفندن تنظیمات خیره نامه لره اجرایی تصور اولنان اصلاحات، عبدالمجید خان طرفلرندن ۲۶ نisan سنه ۱۲۵۵ تاریخی کلخانه خط هایونیه اعلان و اجراسنه ابتدار اولنه برق هر شعبه اداره ایچون قانونلر، نظام لروضعنه باشلانیلدی. حیف که ایشته بو اصلاحات اثناسنده شرع قویم احمدیه تمسک و او دائره منجیه ده وضع قوانین

دولتک دینی اولان دین اسلامک وصفت جلیله خلاف
کبرانک شانہ لایق وهر ماده سی مشروع قانونر وضعی
وآنلرک حسن اجراسی لایدنرکه بیک اوجوز سنه در
اوسایده ایفی وجود ایتمش اولان عنصر مسلمہ وکافہ
افراد عثمانیہ الی الابد تأمین بقا و ترقی ایتمش اولسون .

اوت احکام شرعیہ هم مسلم و هم غیر مسلم کافہ افراد
عثمانیہ نیک سعادت حال ، و استقبالی متکفلدر . مسلمین
دنیا و آخرتربنک برات سعادتق بیلدکاری یوقانوندن
استنباط اولنسان احکامه کمال طوع و رضای وجدان
ایله منقاد اولورلر . بوصورتله مملکتک مظهر
اوله جنی نعم آسایش و ترقیدن مسلمین ده غیر مسلمین ده
مستفید اولورلر . ملل غیر مسلمہ ذاتاً احکام شرعیہ ده
عدالتی منکر دکلدرلر . آنلرک شکایتلری شریعتدن ،
قانوندن دکل شریعت و یاقانون نامه اجرا اولنان مظالم
ندرکه یوحالندن فرقه مسلمین ده ازاده زحماردر . تبعه
غیر مسلمہ اعتراف ایدرلرکه بیک اوجوز سنه در بن المسلمین
کنندیلرینی دین و مذهب وهر درلو موجودیتلر ایله
محافظه و اسلامک عنصر لرحه معروض قالدینی انکرز .
یسونلردن هیچ برینی کندیلرینه کوسرتمکمزین بوکونه
قدر یایدار ایدن آنجق عدالت شرعیہ در یوحققتی هیچ
بر وقت انکار ایدمز و ایدرلر سه پک بیوک کفران
نعمت ایتمش اولورلر .

شریعت اسلامیہ بوکونکی ترقیات بشریہ تأمین
ایده مه جک برصورتده — بعضا رینک زعم ایتدکلری
کبی — محدود دکادر . شریعت مشار الیها اوله
بر ضوابط عمومیه و قواعد متینہ حاویدرکه بشریت
بوکونکی ترقیاتک میلونلرحه فوقه حقیقه یته .
آنک دائره احتواسندن دون قائلر . کوریان
محدودیت شریعتده دکل اکامعطف اولان فکر
ونظارددر و تأسف اولنورکه بوکینیناک اسلام
نامی آلتده پاشایان و آوروپا مقلد لکنی — آندی

واجرای تشکیلات و تنظیمات ایدلمی امر اهمنه لایقی
وجهله دقت ایدلمی . کرچه بوکا سبب شرع شریف
نامه ایشلان مظام و سفسطلرک اونام مبجل و محترمی
لکدار ایتدیکندن کویا اجانبه قارشو یشقه بر نام
جدید ایله اجرای عدالت ایدلک صورتی کوسترلک
ایستلمی ایدی . حالبوکه بوسبب محض عدالت و تکمل
اولسنده قدر شبهه مز اولمان و دنیا و آخرتک سعادت
وسلامتی آنجق او جبل متینه صارمقله ممکن اوله بیلن
شریعت غراء مظهره مزنی رافقی موجب اوله مبسوب
بالعکس هر درلوشو ائبدن سالم اولان قوانین شرعیہ وضع
و تشریحی استزام ایدردی . نه ایسه او وقتکی علما و رجال
دولت الی الابد عفو اولتیه جق بر قصورده بولندیلرکه
بوکونکی احوالزده او وقتک نتایج وخیمه سنندر .

اخیراً ۱۲۹۳ قانون اساسیسی اعلان اولندی که
بونکله دولتمزک شکل و اداره سی بتون دکشمش
ایدی .

قانون مذکور اساس مشروطیتله مؤسس اولقله برابر
دولتک دینی دین اسلام اولدینی و خلافت کبرای اسلامیہ
حائز و بو اساسی محافظه ایله مکلف بولدیغی و وضع
اوله جق قوانینده امور دینیہ خیالدار ایدمک بر ماده
اولدینی حالده تعدیل و اصلاح اولنه جق مصرح اولدیغندن
قانون مذکور بر کسوه مشروعتیده کورلش و بتون
عثمانیلرله برابر عالم اسلامک دخی بر مقدمه قالدوخیری
عد اولنه رق عموماً سولنمش .

حیناکه بازوی استبداد بر ضربه ناکه سوز دها
اوره رق اوتوز سنه در بوجهت حیز آرای حصول
اوله مدی .

شمی ایسه له الحمد والمته قانون اساسی مذکورک
صرعیتی اعلان بیوریله رق آفتاب اقبال عثمانیان پارلاق
بر صورتله ششمه پاش اولدی .

آرتق قانون مذکورک محتوی اولدینی اوزره

بیلیمه‌رک — کندوسنه شرف ییلن بزم‌بص شب‌آئزده‌در،
نه‌حاجت متخصصین علم‌آموزه بر صلاحیت ویرلسون
هر شعبه اداره حقیقه احکام شرعی‌دن استنباط ایله برر
قانون یازلسون اولوقت منکرلری‌ده، غیر منکرلری‌ده ؛
مسلمیده . غیر مسلمی‌ده کورسون‌که قانون فصل اولور
قانونه اطاعت تأمین عدالت فصل اولور .

سیواسی سلم افندی زاده

مصطفی تقی

اگنیات

برمکتوب

.... ناحیه‌سی مدیری افندی‌به

۴۲ قری‌کوی ۴۲ شباط ۱۳۲۰

[مابعد]

فقدان وساطتجه حالاً درکار اولان مشکلاته نظراً
بویله برامس خطیری باشه چیقارمقی سزی پک یوره‌جق .
پک اوزمه‌جک، حتی زمان زمان یاس وفتوره دوشوره .
چکدر . اوحقیقتی اعتراف ایدرم . آرزویی قودهده .
قولهده برافامقی ؛ وطن وملتہ جدأ وفعلاً خدمت
ایده بیلیمک ایچون‌ده اومشکلاتی امکان درجه‌سنده
اقتحامه ؛ او یورغو‌نقلقره . او اوزون‌تیلره . او یاس
و فتوره قاتلاتمه احتیاج و مجبوریمز حد کالده‌در . نرده
بولسنه‌کمز ؛ انسانیتی آله طواشانانندن پک بشقه بر
صفت فاخره طانیسان عالم‌مائی آز چوق مشکلات
ایچنده کوررسکمز . انساناق ایچون مدار تمیز . بیوک
ایشلری کوچک کورمک ؛ موافقی . کوجاکی استحقاق
ایتمکدر .

مشکلی نیست که آسان نشود
مرد باید که هراسان نشود

بی‌تی‌ده او حقیقتی بیلدیرر .

وهم و خیال عالمنده هیچ برنی مکتب‌بیز بر آئدیمیز
بهشتی منظر برر حقیقه حالنه افراغه چالیشیدیمیز
زواللی کویلریمز حقیقتده شمدی او فیضه . اوسعاده
ایره‌جکدر . بومقصد ترقی پرورانی اقدم و طسائف
واجل خدمت عد ایدوب‌ده اک بیوک بر ادب‌جزک‌تصور
وقولنجه ؛ « جهالت کی اک بیوک ملت‌لری محو ایتمش ؛
اک بیوک جهالت‌گیرلره غالب کیش ؛ اک بیوک حکیم‌لری
خطاره ، بلالره دوشورمش بر قوتلی انسانیت دشمنک
قهرنی اضمحالاتی اله دکنک آلمقدن بیله ممنوع
اولان برقاج خواجه ایله عجزده قوزیدن فریق اولسان
بشر آلتیشمر یاشنده چو جقلرک سمنه . همتته برافق
عظمت الهیه‌نک نظر حکمت اوکننده نه‌قدر سومی ،
نه‌قدر شایان دقت برلطیفه‌سی « اولدیفنی تماش ؛ دوشو-
نیک‌زکه . نه‌بیوک بر دولتر ؛ ناحیه‌ی تشکیل ایدن
قرانک هیچ برنی مکتب‌بیز ، معرفتسز برافسامنه
چالیشک‌زکه ؛ اویله برلوح قدرت و عبرت آمیزک برلظه
تماشاسی . انسانه آیلر و ییللرجه چکدیککی محن وزحمی
اونوتدیرر .

بر طرقدن موافق بر انداز بر غیرت . تعب ناپذیر
بر همتله زمان زمان . زمین‌زمین تخم معرفتی صاحب‌قدن
صکره امزجه و احتیاجات اهالی‌ی دائماً پیش نظر دقتده
بولتس‌دیرمقی ، بر زمانلر قصب‌بازمک هر برنده موجود
اولوب‌ده سوق عطالت و میل‌تن‌پروری ایله برر برر
محو و اضحلاله اوغرایان صنایع‌مک احیا و اعاده‌سنه
چالیشمقی‌ده زمامداران امورک عهده‌ حیت‌لریه مرتب
وظائفک اک مهملرندندر . بوکون ملک وسیع عثمانی‌ی
باشدن باشه احاطه ایدن ظلمت جهل و نادانی . زواللی
اهالیمیزی قویون سوروسندن فریق ایدیلیمه‌جک برحاله
کثیرمشدر . دیگر بر تعبیر و توجیهه کوره بی‌چاره‌لر -
نفع و ضررینی بر درجه‌به‌قدر تقدیر ایده بیلنلرده داخل